

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettua lakia. Lakiin ehdotetaan teknisiä muutoksia, joilla laki saataisiin vastaamaan terminologisesti muuta energiatodistuksesta annettua lainsäädäntöä. Lisäksi lakiin tehtäisiin muita teknisluonteisia korjauksia sekä saatettaisiin ajan tasalle lain henkilötietojen suojaa koskeva sääntely.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Energiatodustustietojärjestelmää koskeva lainsäädäntö	4
2.1.1 Laki rakennuksen energiatodistuksesta	4
2.1.2 Laki rakennusten energiatodustustietojärjestelmästä	5
2.1.3 Laki Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta	8
2.2 Henkilötietojen suojaa koskeva lainsäädäntö.....	8
2.2.1 Yleinen tietosuoja-asetus	8
2.2.2 Tietosuojalaki	10
2.2.3 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta.....	11
3 Tavoitteet	11
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	12
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	12
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	12
5 Lausuntopalaute	15
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	17
7 Voimaantulo	21
7.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	21
8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	21
LAKIEHDOTUS	27
Laki rakennusten energiatodustustietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	27
LIITE	30
RINNAKKAISTEKSTI.....	30
Laki rakennusten energiatodustustietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	30

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Energiatodistustietojärjestelmän tietosisältö on tarpeen saada yhdenmukaiseksi muun energiatodistuksia koskevan lainsäädännön kanssa. Tästä johtuen lakia rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä (147/2015) ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi terminologisesti energiatodistuksesta annettua lakia (50/2013) ja sen nojalla annettua ympäristöministeriön asetusta rakennusten energiatodistuksesta (1048/2017). Lainmuutoksen myötä säädösten terminologia saataisiin yhdenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Lisäksi lakiin esitetään tehtäväksi eräitä muita teknisluontoisia korjauksia.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 27.4.2016 asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*). Asetus on osa laajempaa unionin henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn uudistus-pakettia, jonka tarkoituksena on tuoda teknologian kehityksen ja digitalisaation myötä jälkeen jäänyt unionin sääntely ajan tasalle ja samalla yhtenäistää jäsenvaltioiden hajanaisia säädöksiä ja käytäntöjä. Asetus tuli voimaan 24.5.2016 ja sen soveltaminen aloitettiin jäsenvaltioissa 25.5.2018. Yleinen tietosuoja-asetus on Euroopan unionin jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimusten täyttämiseksi on tarpeen tehdä rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lakiin muutoksia, sillä lakiin sisältyy viittaus kumottuun henkilötietolakiin (523/1999). Esityksen tarkoituksena on saattaa rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettu laki vastaamaan henkilötietolainsäädännössä tapahtuneita muutoksia.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu asiantuntijoina oikeusministeriötä, rakennusten energiatodistustietojärjestelmän ylläpitäjää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskusta, energiatodistusneuvonnasta vastaavaa Motiva Oyj:tä, ympäristöministeriön nimeämiä energiatodistusten laatijoiden pätevyyyden toteajia FISE Oy:tä ja Kiinteistöalan koulutuskeskus Oy:tä sekä Suomen LVI-liitto SuLVI ry:tä.

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain (147/2015) 1 §:n 3 momentti on ollut lausunnolla helmi-maaliskuussa 2020 seuraavan hallituksen esitysluonnoksen yhteydessä: hallituksen esitys eduskunnalle ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta (YM030:00/2018). <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/ParticipationNonJs?proposalId=3a55c1d9-ecc6-4f08-9ff0-2784b933cf25>

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettiin rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lakiin liittyen, että siihen sisältyä viittaus henkilötietolainsäädäntöön tarkistettaisiin. Lain 1 §:n 3 momenttia ehdotettiin muutettavaksi siten, että korjattaisiin viittaus kumottuun henkilötietolakiin. ”Henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679

(yleinen tietosuoja-asetus) sekä tietosuojalakea (1050/2018). Jollei ehdotetussa laissa toisin säädetäisi, sovellettaisiin henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999)”. Myöhemmin ympäristöministeriössä päätettiin, että hallituksen esitysluonnokseen sisältyneet lakimuutosehdotukset sisällytetään kyseisiä lakeja koskeviin erillisiin hallituksen esityksiin.

Oikeusministeriö huomautti lausunnossaan (annettu 5.3.2020), ettei yleissäädöksiin ole tarpeen viitata erityislainsäädännössä, jollei viittaaminen ole tarpeen epäselvyyksien välttämiseksi. Lausunnossa todettiin, että esityksessä tulisi perustella, miksi katsotaan tarpeelliseksi viitata suoraan sovellettavaan tietosuoja-asetukseen ja yleislakina tietosuoja-sääntelyyn sovellettavaan tietosuojalakiin.

Valtiovarainministeriö totesi 25.2.2020 päivätyssä lausunnossaan, että voimassa olevan rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetään siitä, että energiatodistuksen laatija tallentaa tiedot energiatodistusrekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla. Lausunnon mukaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) yhtenä tarkoituksena on ollut, että epäselvyyttä aiheuttaneesta teknisistä käyttöyhteyksiä koskevasta erityislainsäädännöstä luovutaan ja tietojen luovuttaminen teknisten rajapintojen avulla muille kuin viranomaisille perustuu jatkossa tiedonhallintalakiin yleislakina. Valtiovarainministeriön lausunnon mukaan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa tulisi energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain teknistä käyttöyhteyttä koskevassa sääntelyssä ottaa huomioon, mitä tiedonhallintalain on säädetty. Lausunnossa valtiovarainministeriö totesi, että vaikuttaisi siltä, ettei rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädettyä teknisessä käyttöyhteydessä ole kyse tiedonhallintalain mukaisesta teknisestä rajapinnasta, vaan kyseessä olisi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 4 §:n 1 kohdassa säädetty sähköinen tiedonsiirtomenetelmä. Tästäkin syystä valtiovarainministeriö katsoi, että epämääräisestä käsitteestä luovutaan lainsäädännössä. Nyt esiteltävässä hallituksen esityksessä on huomioitu valtiovarainministeriön lausuntopalaute.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Energiatodistustietojärjestelmää koskeva lainsäädäntö

Energiatodistuksen sisällöstä, muodosta, laatimisesta, käytöstä, valvonnasta ja energiatodistusten tietojärjestelmästä on säädetty rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa, rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetussa laissa ja rakennuksen energiatodistuksesta annetussa ympäristöministeriön asetuksessa. Energiatodistustietojärjestelmän tietosisältö ei ole täysin yhdenmukainen kokonaisuus energiatodistuksia koskevan muun lainsäädännön kanssa. Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettu laki on tarpeen saada yhdenmukaiseksi energiatodistuksesta annetun lain ja rakennusten energiatodistuksesta annetun ympäristöministeriön asetuksen kanssa.

2.1.1 Laki rakennuksen energiatodistuksesta

Rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa säädetään energiatodistuksen laatimisesta, sen sisällöstä, energiatodistuksen laatijan pätevyydestä ja toiminnan harjoittamisesta, lain valvonnasta sekä seuraamuksista laiminlyöntien ja väärinkäytösten varalta. Lailla on toimeenpantu osaksi rakennusten energiatehokkuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (uudelleenlaadittu) 2010/31/EU (jäljempänä *EPBD-direktiivi*).

HE 108/2021 vp

Lain 3 luvussa on säädetty energiatodistuksen sisällöstä. Energiatodistuksen sisällöstä on tarkemmin säädetty ympäristöministeriön asetuksessa rakennuksen energiatodistuksesta. Energiatodistuksen laatijoista ja toiminnan harjoittamisesta säädetään 4 luvussa. Lain 12 §:n mukaan energiatodistuksen saa laatia henkilö, jonka pätevyys on todettu ja voimassa, joka on rekisteröity energiatodistusten laatijoista pidettävään rekisteriin ja jonka osalta toiminnan harjoittamisen yleiset edellytykset täytyvät.

Rakennuksen omistaja vastaa siitä, että rakennuksen energiatodistus hankitaan ja sitä käytetään siten, kuin on säädetty rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa.

Lain 18 §:n mukaan lain valvonnasta vastaa muutoin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, mutta pätevyuden toteajan toimintaa valvoo ympäristöministeriö.

2.1.2 Laki rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus pitää rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain nojalla rakennusten energiatodistustietojärjestelmää (<https://www.energiatodistusrekisteri.fi>). Energiatodistuksen voi laatia vain tallentamalla todistuksen laadinnassa tarvittavat tiedot tietojärjestelmään ja allekirjoittamalla todistus sähköisesti. Todistus on näin heti valmistuttuaan viranomaisella valvontaa varten. Todistuksen laatija tulostaa todistuksen järjestelmästä. Tietojärjestelmän avulla sekä todistuksia että niiden laatijoita voidaan valvoa kattavasti ja kustannustehokkaasti.

Lain säätämisen tarve on aikanaan johtunut EPBD-direktiivin toimeenpanosta. EPBD-direktiivin 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisön saataville asetetaan joko säännöllisesti ajan tasalle saatetut luettelot pätevistä ja/tai valtuutetuista asiantuntijoista taikka säännöllisesti ajan tasalle saatetut luettelot tällaisten asiantuntijoiden palveluita tarjoavista valtuutetuista yhtiöistä. EPBD-direktiivin 18 artikla edellyttää riippumattoman valvontajärjestelmän perustamista.

Tietojärjestelmää pidetään lain 1 §:n mukaan rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa tarkoitettujen energiatodistusten laatimista varten, energiatodistusten laatimisen valvomiseksi, todistusten ja niissä olevien tietojen käytön valvomiseksi, todistusten laatijoiden valvomiseksi ja tietopalvelutehtäviä varten. Tietojärjestelmään kuuluu rekisteri rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 12 §:ssä tarkoitetuista energiatodistuksen laatijoista, energiatodistusrekisteri sekä valvontatietorekisteri. Tietojärjestelmä koostuu näin ollen kolmesta eri tietopalustasta.

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lain 1 §:ään sisältyy viittaus kumotuun henkilötietolakiin, joka on tarpeen poistaa.

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmän muodostaviin rekistereihin tallennettavista tiedoista säädetään tarkemmin lain 2 §:ssä (rekisteri energiatodistuksen laatijoista), 3 §:ssä (energiatodistusrekisteri) ja 6 §:ssä (valvontatietorekisteri). Näiden tietojen rekisteristä poistamisesta säädetään energiatodistusten laatijoista pidettävään rekisteriin ja energiatodistusrekisteriin liittyen lain 7 §:ssä ja valvontarekisteriin liittyen lain 8 §:ssä.

Energiatodistusten laatijoista pidettävä rekisteri

Energiatodistusten laatijoista pidettävään rekisteriin saadaan tallentaa lain 2 §:n mukaan seuraavat tiedot:

HE 108/2021 vp

1) energiatodistuksen laatijan nimi, henkilötunnus, postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminta-alue, toiminnan sähköpostiosoite ja internetosoite sekä yrityksen nimi;

2) tieto pätevyyden vaativuustasosta ja pätevyyden voimassaoloaika.

Energiatodistuksen laatijan merkitseminen rekisteriin edellyttää sitä, että rekisteröitävä antaa suostumuksensa siihen, että hänen nimensä, pätevyytensä ja sen voimassaoloaika sekä hänen ilmoittamansa toiminta-alue saadaan pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla. Rekisteröitävä voi pyytää myös ilmoittamansa puhelinnumeron, postiosoitteen, sähköpostiosoitteen, toiminnan internetosoitteen ja yrityksen nimen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. Jos laatija ei anna suostumusta tietojensa merkitsemiseen rekisteriin, ei häntä voida pitää rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 12 §:n nojalla pätevänä laatijana. Ilman laatijan suostumusta laatijan tietoja ei voi merkitä laatijarekisteriin.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu pätevyyden toteaja ilmoittaa rekisteröintiä pyytäneiden ja suostumuksensa tietojen saatavilla pitoon antaneiden rekisteritiedot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle teknisen käyttöyhteyden avulla, kun henkilön pätevyys on todettu tai uusittu. Koska 2 §:n 3 momentissa ei ole kyse julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisesta teknisestä rajapinnasta ehdotetaan, että käsite tekninen käyttöyhteys poistettaisiin laista.

Lain mukaan rekisteriin merkittyjen on ilmoitettava rekisteriin ilmoittamiensa tietojen muutoksista viipymättä rekisterinpitäjälle.

Lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Energiatodistuksen laatijaa koskevat tiedot poistetaan energiatodistusten laatijoita koskevasta rekisteristä, kun 1) laatija ilmoittaa lopettavansa toimintansa tai pyytää muutoin tietojensa poistamista rekisteristä pysyvästi tai määräaikaaisesti 2) laatijapätevyyden voimassaoloaika päättyy eikä pätevyyden toteaja ole ilmoittanut pätevyyden uusimisesta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle 3) laatijalle on annettu todistusten laatimiskielto 4) laatijan osalta toiminnan harjoittamisen yleiset edellytykset eivät enää täyty 5) Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on saanut tiedon laatijan kuolemasta.

Energiatodistusrekisteri

Energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa lain 3 §:n mukaan seuraavat tiedot:

1) energiatodistuksen kohteena olevan rakennuksen tai rakennuksen osan nimi, osoite, rakennustunnus, energiatodistuksen laatija, laatimispäivä, yrityksen nimi ja todistustunnus;

2) rakennuksen energiatehokkuutta kuvaava tunnus, rakennuksen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) ja toimenpiteet energiatehokkuuden parantamiseksi säästövaikutuksineen;

3) rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määritellyt muut energiatodistuksessa ilmoitettavat tekniset tiedot.

Energiatodistukset laaditaan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tietojärjestelmän avulla, osoitteessa <https://www.energiatodistusrekisteri.fi>. Energiatodistus on kahdeksansivuisen kokonaisuus ja se on kaikille rakennustyypeille sama. Energiatodistuslomakkeen kaavasta, eli todistuslomakkeen sisällöstä ja ulkonäöstä, on säädetty rakennuksen energiatodistuksesta annetussa ympäristöministeriön asetuksen liitteessä 3. Energiatodistuslomakkeen kaksi ensimmäistä

HE 108/2021 vp

mäistä sivua muodostavat koostesivut energiatodistuksen keskeisistä tiedoista. Energiatodistusrekisterin julkisesta tietopalvelusta kansalaisten on mahdollista saada nähtäväksi energiatodistuksen koostesivut, silloin kun on kyseessä muu rakennus kuin yksi tai kaksi huoneistoa käsittävä asuinrakennus. Energiatodistus on voimassa, kunnes se korvataan uudella energiatodistuksella, kuitenkin enintään kymmenen vuotta todistuksen laatimisesta.

Energiatodistusrekisterissä käsitellään henkilötietoja, jotka tarvitaan energiatodistusrekisterin ylläpitämiseksi. Energiatodistusrekisteri sisältää henkilötietoina rakennuksen tarkan katuosoitteen ja siihen liittyvän pysyvän rakennustunnuksen sekä energiatodistuksen laatijan nimen.

Julkinen tietopalvelu

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ylläpitää lain 5 §:n nojalla myös yleisessä tietoverkossa olevaa julkista tietopalvelua energiatodistusten laatijoita koskevaan rekisteriin merkittyjen laatijoiden nimestä, pätevyyden tasosta ja voimassaoloajasta sekä toiminta-alueesta. Julkiseen tietopalveluun voidaan energiatodistuksen laatijan pyynnöstä merkitä myös rekisterissä oleva postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan internet-osoite sekä yrityksen nimi. Tiedot tulee poistaa julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun on saatu tieto laatijan kuolemasta. Henkilötunnuksia ei saa merkitä tietopalveluun. Energiatodistusten laatijarekisteristä voivat kansalaiset hakea pätevyityneitä energiatodistusten laatijoita ja rekisteristä voi tarkastaa yksittäisen laatijan pätevyyden tason ja voimassaoloajan ja toiminta-alueen.

Lain 5 §:n mukaiseen julkiseen tietopalveluun saadaan merkitä myös joitakin tietoja energiatodistusrekisteristä. Saatavilla saadaan pitää seuraavia tietoja:

- 1) rakennuksen nimi, osoite, valmistumisvuosi, käyttötarkoituusluokka ja energiatehokkuusluokka;
- 2) todistustunnus, todistuksen laatija, todistuksen laatimispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä;
- 3) lämmitetty nettoala, lämmitysjärjestelmän kuvaus, ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus, E-luku ja vakioituun käyttöön perustuva laskennallinen ostoenergiankulutus energiamuodoittain ja käytetty energiamuodon kerroin;
- 4) energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet.

Saatavilla pidettävät tiedot koskevat energiatodistuksia, jotka on laadittu muille rakennuksille kuin yksi tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennuksille. Julkisessa tietopalvelussa ei siten saa pitää saatavilla yhden tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennukselle tehtyyn energiatodistukseen liittyviä tietoja. Lain perustelutekstissä (HE 335/2014 vp) on katsottu, että pienten asuinrakennusten todistustiedot sisältävät sellaisia henkilötietoja ja muita tietoja, joita ei yksityiselämän kunnioittamisen varmistamiseksi ole syytä pitää saatavilla ilman etukäteistä ja luovutuskohtaista käyttötarkoituksen selvittämistä.

Asuinrakennuksiin liittyvät tiedot ovat henkilötietoja, jos asuinrakennukset ovat luonnollisen henkilön omistamia tai asuttamia ja omistaja tai asukas voidaan tunnistaa suoraan tai epäsuorasti. Yleensä omistajan ja myös vuokralaisen selvittäminen on mahdollista ja sitä kautta asukkaiden henkilöllisyys voidaan saada selville.

Energiatodistusrekisterin tietoihin liittyen julkisesta tietopalvelusta voi voimassa olevan lain mukaan saada henkilötietoina vain todistuksen laatijan nimen. Muita energiatodistusrekisteriin tallennettuja henkilötietoja ei ole mahdollista saada julkisesta tietopalvelusta, koska julkisesta

HE 108/2021 vp

tietopalvelusta ei ole mahdollista saada yhden tai kaksi huoneistoa käsittävän asuinrakennuksen energiatodistukseen liittyviä tietoja.

Valvontarekisteri

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen lakisääteisenä tehtävänä on valvoa energiatodistuksia ja niiden laatijoita. Valvontarekisterin tietovarannosta on säädetty lain 6 §:ssä. Valvontaa varten saatuja tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Valvontaviranomaisena Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus käyttää energiatodistustietojärjestelmää energiatodistusten laatijoiden ja heidän laatimien energiatodistusten oikeellisuuden valvontaan sekä energiatodistusten käytön valvontaan.

Energiatodistusrekisterissä oli tammikuussa 2021 noin 174 808 allekirjoitettua energiatodistusta, joista noin 143 285 oli voimassaolevia. Uusia energiatodistuksia laadittiin vuonna 2020 34 480 kappaletta. Energiatodistusten laatijarekisterissä on tällä hetkellä noin 1 534 laatijan tiedot, joista 1 047 pätevyys on voimassa.

2.1.3 Laki Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta annetun lain (71/2007) 1 §:n 1 momentin mukaan asunto-olojen kehittämistä varten on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Keskukseen tehtävänä on lain 1 §:n 1 momentin tehtäväluettelon 4 kohdan mukaan hoitaa rakennusten energiatodistusmenettelyyn liittyviä valvonta- ja tietopalvelutehtäviä.

2.2 Henkilötietojen suoja koskeva lainsäädäntö

2.2.1 Yleinen tietosuojasetus

Yleisellä tietosuojasetuksella kumottiin Euroopan parlamentin ja neuvoston 24.10.1995 antama direktiivi 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (jäljempänä *henkilötietodirektiivi*), joka Suomessa toimeenpantiin 1.6.1999 voimaantulleella henkilötietolailla (523/1999). Tietosuojasetuksen tavoitteet vastaavat pääosin henkilötietodirektiivissä asetettuja tavoitteita. Asetus sisältää kuitenkin huomattavasti henkilötietodirektiiviä yksityiskohtaisempaa sääntelyä koskien esimerkiksi rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden velvollisuuksia, rekisteröityjen oikeuksia ja valvontaviranomaista.

Yleisessä tietosuojasetuksessa vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä, sekä säännöt henkilötietojen vapaasta liikkuvuudesta koskien. Sen tavoitteena on suojella luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia, erityisesti heidän oikeuttaan henkilötietojen suojaan.

Yleisen tietosuojasetuksen keskeiset käsitteet määritellään asetuksen 4 artiklassa. Henkilötiedon, käsittelyn, rekisterin, rekisterinpitäjän, henkilötietojen käsittelijän, vastaanottajan ja rekisteröidyn suostumuksen käsitteet ovat olleet mukana myös henkilötietodirektiivissä, eikä niiden sisältöä ole olennaisesti muutettu uudessa asetuksessa. Yleisessä tietosuojasetuksessa on kuitenkin henkilötietodirektiiviin verrattuna suuri määrä täysin uusia käsitteitä.

Henkilötiedolla tarkoitetaan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön (rekisteröity) liittyviä tietoja. Tunnistettavissa olevana pidetään kohdan mukaan luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti

tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella. Verrattuna henkilötietodirektiivin henkilötiedon käsitettä on tarkennettu laajentamalla määritelmässä mainittuja tunnistetietoja muun muassa sijaintitiedoilla ja verkkotunnistetiedoilla.

Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista käsittelyä käyttäen tai manuaalisesti. Tällaisia toimintoja voivat olla esimerkiksi tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, jäsentäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen.

Rekisterin määritelmästä säädetään asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa. Rekisterinä pidetään kohdan mukaan mitä tahansa jäsenneiltyä henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot ovat saatavilla tietyin perustein, oli tietojoukko sitten keskitetty, hajautettu tai toiminnallisin tai maantieteellisin perustein jaettu. Henkilötietodirektiivissä rekisteristä käytettiin nimeä henkilötietojen käsittelyjärjestelmä. Uudessa asetuksessa termiä on kuitenkin muutettu teknologia-neutraalimmaksi.

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan puolestaan 4 artiklan 7 kohdan mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Jos tällaisen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määrittää unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä, rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Asetuksen 4 artiklan määritelmiin ei ole jätetty kansallista liikkumavaraa. Rekisterinpitäjän käsitteestä ei voida poiketa säätämällä rekisterinpitäjäksi taho, jota ei tahon henkilötietojen käsittelyn tarkoituksia ja keinoja koskeva tosiasiallinen määräysvalta huomioon ottaen voitaisi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan pitää rekisterinpitäjänä.

Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan asetuksen 4 artiklan 8 kohdan mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Henkilötietojen käsittelijä käsittelee henkilötietoja aina rekisterinpitäjän puolesta, eikä se voi tehdä henkilötietojen käsittelyä koskevia päätöksiä. Henkilötietojenkäsittelijänä ei kuitenkaan pidetä henkilöä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän alaisuudessa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen luvussa II säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista. Käsittelyä koskevat periaatteet on lueteltu asetuksen 5 artiklassa. Näitä periaatteita ovat artiklan 1 kohdan mukaan käsittelyn lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys, käytötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, täsmällisyys, säilytyksen rajoittaminen, eheys ja luottamuksellisuus. Rekisterinpitäjä vastaa 5 artiklan 2 kohdan mukaan siitä, ja sen on myös pystyttävä osoittamaan, että edellä mainittuja periaatteita on noudatettu (osoitusvelvollisuus).

Asetuksen 6 artiklassa säädetään tarkemmin siitä, mitä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudella. Vähintään yhden artiklan 1 kohdassa luetelluista edellytyksistä on täyttyvä, jotta henkilötietojen käsittely katsottaisiin asetuksen mukaan lainmukaiseksi.

6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista silloin kun rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojensa käsittelyyn yhtä tai useampaa erityistä tarkoitusta

varten. Suostumuksen edellytyksistä ja tietoyhteiskuntapalveluihin liittyvään lapsen suostumukseen liittyvistä ehdoista on säädetty lisäksi tarkemmin artikloissa 7 ja 8.

Henkilötietojen käsittely on 6 artiklan mukaan lainmukaista myös silloin kun tietojen käsittely on tarpeen sellaisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi, jossa rekisteröity on osapuolena, tai sopimuksen tekemistä edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi rekisteröidyn pyynnöstä (6 artiklan 1 kohdan b alakohta); rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi (6 artiklan 1 kohdan c alakohta); rekisterinpitäjän tai toisen luonnollisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi (6 artiklan 1 kohdan d alakohta) tai yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Lisäksi 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista silloin, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi, paitsi milloin henkilötietojen suojaa edellyttävät rekisteröityjen edut tai perusoikeudet ja –vapaudet syrjäyttävät tällaiset edut, erityisesti jos rekisteröity on lapsi. Viranomaisten tehtäviensä yhteydessä suorittama henkilötietojen käsittely ei voi perustua ensimmäisen kohdan f alakohtaa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettujen käsittelyn perustasta säädetään unionin lainsäädännössä tai rekisterinpitäjään sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtien mukaiset käsittelyperusteet eivät näin ollen ole suoraan sovellettavaa oikeutta, vaan ne edellyttävät erillistä sääntelyä käsittelyn tarkoituksesta tai sen tarpeellisuudesta yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Asetuksessa ei kuitenkaan edellytetä, että kaikkia yksittäisiä käsittelytilanteita varten olisi oltava erityislaki, vaan käsittelytoimien perusteena oleva yksi yleinen laki riittää. Lisäksi 6 artiklan 2 kohdan nojalla kansallinen lainsäätäjät voi ylläpitää tai antaa asetusta yksityiskohtaisempia säännöksiä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen mukauttamiseksi 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin perustuvassa henkilötietojen käsittelyssä.

2.2.2 Tietosuojalaki

Tietosuojalaki (1050/2018) täydentää ja täsmentää yleistä tietosuoja-asetusta ja sen kansallista soveltamista. Lakia sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan soveltamisalan mukaisesti. Lisäksi lakia sovelletaan mainitun artiklan 2 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettujen toiminnan yhteydessä, ellei muualla laissa toisin säädetä. Tietosuojalakia ei sovelleta valtiopäivätoimintaan, eikä sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, josta säädetään henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018). Tietosuojalaki on luonteeltaan yleislaki, josta voidaan poiketa erityislainsäädännössä yleisen tietosuoja-asetuksen asettaman harkintamarginaalin puitteissa.

Tietosuojalain 2 luvussa säädetään henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteista eräissä tapauksissa. Tietosuojalain 4 §:ssä säädetään yleistä tietosuoja-asetusta täydentävästi henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta niissä tapauksissa, kun henkilötietojen käsittely perustuu yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan. Tietosuojalain 6 §:ssä puolestaan säädetään täydentävästi erityisten henkilötietoryhmän käsittelyn mahdollistavista poikkeusperusteista. Lisäksi lain 5 §:ssä säädetään tietoyhteiskuntapalvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavasta ikärajusta ja 7 §:ssä rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvästä käsittelystä.

Tietosuojalain 3 luvussa on säädökset kansallisesta valvontaviranomaisesta. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisena kansallisena valvontaviranomaisena toimii tietosuojalain 8 §:n mukaan oikeusministeriön yhteydessä toimiva tietosuojavaltuutettu. Tietosuojavaltuutetulla on lain 9 §:n mukaan toimisto, jossa on hänen lisäksi vähintään kaksi apulaistietosuojavaltuutettua ja

tarpeellinen määrä tietosuojavaltuutetun tehtäväalaaan perehtyneitä esittelijöitä ja muuta henkilöstöä. Tietosuojavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton.

Tietosuojalain 4 luvussa säädetään oikeusturvasta ja seuraamuksista. Rekisteröidyillä on lain 21 §:n mukaan oikeus saattaa asiansa tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lainsäädäntöä.

Tietosuojalain luvussa 5 on säännöksiä tietojenkäsittelyn erityistilanteista. Lain 28 §:ään sisältyy säännös julkisuusperiaatteen soveltamisesta henkilötietojen käsittelyssä. Sen mukaan oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään.

2.2.3 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, *julkisuuslaki*) on viranomaisen asiakirjojen julkisuutta koskeva yleislaki. Siinä säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista. Viranomaisen asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia, ellei toisin säädetä. Poikkeuksesta asiakirjojen julkisuuteen voidaan säätää joko julkisuuslaissa tai erityislainsäädännössä.

Viranomaisten asiakirjojen julkisuus koskee lähtökohtaisesti myös henkilötietoja sisältäviä asiakirjoja. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään kuitenkin erikseen tiedon antamisesta viranomaisen henkilörekisteristä. Säännöksen mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Suoramarkkinointia ja mielipide- tai markkinatutkimusta varten henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa momentin nojalla vain, jos niin erikseen säädetään tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa. Viranomaisen tulee siis henkilötietojen luovuttamista harkitessaan arvioida sitä, onko tietojen vastaanottajalla voimassa olevan lainsäädännön mukainen käsittelyperuste tietojen käsittelylle tai onko rekisteröity antanut luovuttamiselle erikseen suostumuksensa.

Useat henkilötiedoista ovat myös julkisuuslain 24 §:n nojalla salassa pidettäviä. Pykälän 1 momentin 23-32 kohtiin on koottu yksityisyyden suojan turvaamiseksi salassa pidettävänä pidettävät tiedot. Näihin lukeutuu muun muassa tiedot henkilön salaisiksi ilmoittamista yhteystiedoista, poliittisesta vakaumuksesta, henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä, vapaa-ajan harrastuksista tai perhe-elämästä. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta viranomaisesta on säädetty rajoitetummin lain 7 luvussa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tehdä rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lakiin teknisiä muutoksia niin, että laki olisi yhdenmukainen kokonaisuus energiatodistuksia koskevan muun lainsäädännön kanssa. Tavoitteena on, että energiatodistusrekisteri vastaisi terminologisesti energiatodistuslomakkeen kaavaa.

Esityksen tavoitteena on tehdä yleisestä tietosuojasetuksesta ja henkilötietojen suojaa koskevan kansallisen lainsäädännön muutoksista johtuvat muutokset rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lakiin. Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lakiin sisältyy viittaus nyt jo kumottuun henkilötietolakiin. Tämä viittaus olisi poistettava.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 1 §:n 3 momentista poistettaisiin viittaus kumottuun henkilötietolakiin. Lain 2 §:ää muutettaisiin siten, että rekisteriin energiatodistusten laatijoista saisi uutena tietona tallentaa laskutuksessa tarvittavat tiedot. Ehdotuksen mukaan energiatodistuksen laatija voisi antaa suostumuksen, että julkiseen laatijarekisteriin voitaisiin uusina tietoina laatijan suostumuksella lisätä toiminnan sähköpostiosoite. Tämä vastaava uusi tieto laatijasta, johon laatijalla olisi ehdotuksen mukaan mahdollisuus antaa suostumus, olisi mahdollista saada myös lain 5 §:n mukaisesta julkisesta tietopalvelusta. Lisäksi laatijan suostumuksen antamista ja peruuttamista koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin.

Lain 3 §:ää muutettaisiin siten, että energiatodistusrekisteriin olisi mahdollisuus tallentaa uusina tietoina todistuksen laatimisvaihe, havainnointikäynnin päivämäärä, uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso ja tieto siitä, onko todistus laadittu rakennukselle tai rakennuksen osalle, jossa viranomainen tai laitos tarjoaa julkisia palveluja yleisön käyntien kohteena olevissa tiloissa (*julkinen rakennus*). Lisäksi tarkennettaisiin termi ”rakennustunnus” nykyisen käytännön mukaiseksi termiksi ”pysyvä rakennustunnus”. Nämä vastaavat tiedot, jotka voitaisiin uusina tietoina tallentaa energiatodistusrekisteriin olisi ehdotuksen mukaan mahdollista saada lain 5 §:n mukaisesta julkisesta tietopalvelusta lukuun ottamatta tietoa siitä, onko kyse julkisesta rakennuksesta.

Edellä esitetyn lisäksi lain 5 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että energiatodistusten laatijoiden tiedoista ilmenisivät myös miten kyseisiä tietoja voisi hakea julkisesta tietopalvelusta. Sen sijaan todistuksen laatijan nimi ei olisi jatkossa julkisesti näkyvässä energiatodistusten tiedoissa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Esityksen säännökset ovat luonteeltaan lähinnä teknisluonteisia säännöksiä, joilla ei olisi taloudellisia vaikutuksia. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on ottanut käyttöön vuoden 2021 alussa uudistetun energiatodistustietojärjestelmän ja siinä yhteydessä on jo toteutettu esityksen edellyttämät muutokset.

Tietosuojasääntelyn uudistaminen on tuonut henkilötietoja käsitteleville organisaatioille mukaan uusia velvollisuuksia ja tarpeen tarkistaa organisaatioiden henkilötietojen käsittelyä koskevia toimintatapoja. Toimintatapojen muutosten seurauksena organisaatioille on aiheutunut taloudellisia kustannuksia, jotka ovat liittyneet muun muassa lisääntyneisiin resurssi- ja osaamistarpeisiin. Mahdolliset tietosuojasääntelyn uudistamiseen liittyvät kustannukset ovat aktualisoituneet jo tietosuojasääntelyn toimeenpanovaiheessa, eikä tämän esityksen tietosuojasääntelyn uudistamiseen liittyvillä muutoksilla voida katsoa olevan kustannusvaikutuksia Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotuksella arvioidaan olevan hyvin vähäisiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain muuttaminen yhdenmukaiseksi kokonaisuudeksi energiatodistuksia koskevan muun lainsäädännön kanssa voi osaltaan hieman helpottaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskusvalvontatyötä ja tietopalvelutyötä.

Energiatodistustietoihin liittyen todistuksen laatijan nimi ei olisi jatkossa julkisesti näkyvässä julkisessa tietopalvelussa. Tämä saattaa hieman lisätä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen tietopalvelutyötä, sillä yksityiset kiinteistönomistajat saattavat tiedustella energiatodistuksen laatijan nimeä esimerkiksi tilanteissa, jossa he ovat hävittäneet voimassa olevan energiatodistuksen. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen henkilötietojen käsittely pohjautuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan eli käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Rakennuksen energiatodistus on työkalu rakennusten energiatehokkuuden vertailuun. Ehdotuksen seurauksena energiatodistusrekisteristä olisi mahdollista saada hieman enemmän tietoa rakennusten energiatehokkuudesta, joka voi hieman helpottaa rakennusten energiatehokkuuden vertailua.

Muilta osin esitetyt muutokset ovat luonteeltaan teknisluonteisia, eikä niillä katsota olevan erityisiä vaikutuksia.

Vaikutukset tietosuojaan

Esitykseen liittyvä henkilötietojen käsittely kuuluisi yleisen tietosuoja-asetuksen ja täydentävän kansallisen tietosuojalain soveltamisalaan. Kun on kyse yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta henkilötietojen käsittelystä, kansallinen erityislainsäädäntö on mahdollista silloin, kun tietosuoja-asetus nimenomaisesti jättää jäsenvaltioille kansallista sääntelyliikkumavaraa. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa 1 kohdassa säädetään niistä perusteista, joihin henkilötietojen käsittely voi perustua. Viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien organisaatioiden osalta keskeisimmät henkilötietojen käsittelyn perusteet ovat lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen (c alakohta), yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen (e alakohta).

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan vain kyseisiin henkilötietojen käsittelyn perusteisiin liittyvistä seikoista voi säätää tarkemmin Euroopan unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Tältä osin kansallinen lainsäädäntö voi koskea: 1) yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; 2) käsiteltävien tietojen tyyppiä; 3) asianomaisia rekisteröityjä; 4) yhteisöjä, joille ja tarkoituksia, joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; 5) käyttötarkoitussidonnaisuutta; 6) säilytysaikoja; sekä 7) käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitettut toimenpiteet. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Tässä esityksessä henkilötietojen käsittelyn käsittelyperuste olisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Rakennusten energiatodistuksesta annetun lain 18 §:n mukaan lain valvonnasta vastaa muutoin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, mutta pätevyys toteajan toimintaa valvoo ympäristöministeriö. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus tarvitsee energiatodistusten ja energiatodistusten laatijoiden valvontaa varten tiettyjä henkilötietoja. Tästä syystä laatijarekisteriin on voitava tallentaa laatijan nimi, henkilötunnus, pätevyys ja sen voimassaoloaika sekä laatijan ilmoittama toiminta-alue.

EPBD-direktiivin 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisön saataville asetetaan joko säännöllisesti ajan tasalle saatetut luettelot pätevistä ja/tai valtuutetuista asiantuntijoista taikka säännöllisesti ajan tasalle saatetut luettelot tällaisten asiantuntijoiden palveluita tarjoavista valtuutetuista yhtiöistä. EPBD-direktiivin 18 artikla edellyttää riippumattoman valvontajärjestelmän perustamista. Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetulla lailla toimeenpannaan osaksi EPBD-direktiiviä.

Henkilötietojen käsittelyn käsittelyperuste ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ja 4 artiklan 11 kohdassa määritelty suostumus. Toimiminen energiatodistusten laatijana edellyttää suostumuksen antamista sille, että hänet merkitään laatijarekisteriin. Suostumuksen edellyttäminen lain säännöksessä jo itsessään tarkoittaa sitä, että kysymyksessä ei ole tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu ja siinä määritelty suostumus. Energiatodistuksen laatija merkitään rekisteriin suostumusperusteisesti henkilötietojen käsittelyperusteen pohjautuen kuitenkin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Henkilötietojen käsittelyperuste olisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, joka jättää lainsäätäjälle liikkumavaraa. Toisena ehtona tallentamiselle olisi laatijan antama suostumus tietojen tallentamiseen. Voimassa olevan rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan energiatodistuksen laatijan merkitseminen rekisteriin edellyttäisi sitä, että rekisteröitävä antaisi suostumuksensa siihen. Voimassa olevan lain 2 §:n 3 momentin mukaisesti rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu pätevyyden toteaja tallentaisi rekisteröintiä pyytäneiden ja suostumuksensa tietojen saatavilla pitoon antaneiden rekisteritiedot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tietojärjestelmään, kun henkilön pätevyys olisi todettu tai uusittu. Pätevyyden toteajan tehtävänä olisi selvittää laatijan suostumus, jonka jälkeen hän voisi tallentaa tiedot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tietojärjestelmään. Tämän jälkeen Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus lähettäisi laatijalle kirjeen todeten, että laatijan ensimmäisellä kirjautumiskerralla laatija tiedot tulisivat näkyviin julkiseen tietopalveluun ja samalla kirjautuminen katsottaisiin tietojen julkaisun hyväksymiseksi. Kun laatija olisi kirjautunut ensimmäisen kerran järjestelmään, hän pääsisi muokkaamaan omia tietojaan. Laatija voisi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista energiatodistusten laatijarekisteristä ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle.

Jos laatija ei anna suostumusta tietojensa merkitsemiseen rekisteriin, ei häntä voida pitää rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 12 §:n nojalla pätevänä laatijana. Ilman laatijan suostumusta laatijan tietoja ei voi merkitä laatijarekisteriin. Voimassa olevan lain mukaan tiedot ilmoitettaisiin laatijarekisteriin vain niistä laatijoista, jotka ovat pätevyyttä hakiessaan pyytäneet tulla rekisteröidyksi laatijarekisteriin ja jotka on todettu päteviksi tai joiden pätevyys on uusittu. Laatijarekisteriin rekisteröityminen ei siten ole pakollista, jos henkilöllä ei ole tarkoitusta laatia energiatodistuksia. Tästä syystä laatijan ei tarvitse antaa tietojaan laatijarekisteriin, jos hän ei halua.

Rakennusten energiatodistuksesta annettu laki mahdollistaa myös, että laatija voi halutessaan antaa enemmän henkilötietojaan laatijarekisteriin ja julkiseen tietopalveluun. Rekisteröitävä voi pyytää myös ilmoittamansa postiosoitteen, sähköpostiosoitteen, puhelinnumeron, toiminnan sähköpostiosoitteen ja internetosoitteen sekä yrityksen nimen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. Esitetyssä laissa rekisteröitävä laatija voisi pyytää uutena tietona ilmoittamaan toiminnan sähköpostiosoitteen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. Laatijat voivat haluta, että työtilaisuuksien saamiseksi vähimmäistietojen lisäksi heihin liittyviä yhteystietoja pidetään saatavilla laajemminkin.

Voimassa olevaa suostumusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan esityksessä täydennettäväksi siten, että sääntelyyn sisältyisi perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla säännös suostumuksen antamisesta ja peruuttamisesta sekä suostumuksen perustumisesta riittävään tietoon.

Voimassa olevan lain 7 §:ssä on säädetty, että energiatodistuksen laatijaa koskevat tiedot poistetaan energiatodistusten laatijoita koskevasta rekisteristä, kun laatija ilmoittaa lopettavansa toimintansa tai pyytää muutoin tietojensa poistamista rekisteristä pysyvästi tai määräajaksi.

Tiedon säilyttämistä koskeviin 7 ja 8 §:iin ei esityksessä ehdoteta muutoksia. Näiden pykälien olemassaolo on mahdollista, koska yleinen tietosuoja-asetus jättää henkilötietojen käsittelyssä tietojen säilytysaikoihin liittyen jäsenvaltioille kansallista sääntelyliikkumavaraa.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnos oli lausunnoilla 18 päivästä maaliskuuta 16 päivään huhtikuuta 2021 lausuntopalvelu.fi –verkkopalvelussa. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Etelä-Suomen Aluehallintovirasto, Eurofins Expert Services Oy, Finanssiala, FISE Oy, Kaupan liitto, Kiinko, Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto ry, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Motiva Oy, oikeusministeriö, puolustusministeriö, Rakennusteollisuus RT ry, RAKLI ry, sisäministeriö, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kiinteistönvälittäjät ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomen LVI-liitto SULVI ry, Suomen Omakotiliitto ry, Suomen ympäristökeskus SYKE, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Teknologiateollisuus, Tietosuojavaltuutettu, työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö.

Esitysluonnoksesta saatiin lausuntoja 14 kappaletta. Lausunnon antoivat Finanssiala ry, Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto ry, Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, Rakennusteollisuus RT ry / Talteka, Rakli ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Omakotiliitto ry, Tietosuojavaltuutettu ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Saadussa lausuntopalautteessa yhdeksän taho ilmoitti, ettei heillä ole huomautettavaa tai eivät anna lausuntoa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto totesi lausunnossaan, että henkilötietojen suojan toteuttaminen tulisi perustuslakivaliokunnan mukaan jatkossa ensisijaisesti taata yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislain nojalla. Tähän liittyen tulisi välttää kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuoja-asetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi. Lausunnossa katsottiin, ettei luonnoksessa hallituksen esitykseksi ole kuvattu riittäviä perusteita sille, että viittaus tietosuoja-asetukseen olisi tarpeellinen. Lausunnon mukaan rekisteröidyn suostumus ei voi esityksessä tulla kyseeseen henkilötietojen käsittelyn perusteena, vaan henkilötietojen käsittelylle on syytä määritellä muu tietosuoja-asetuksessa säädetty käsittelyperuste. Lisäksi lausunnossa todettiin, että hakuperusteita, joilla voi tietoja hakea julkisesta tietopalvelusta, olisi syytä tarkastella ja perustella tarkemmin.

Oikeusministeriö totesi lausunnoissaan, että esityksessä tulisi arvioida tietosuoja-asetuksen mukainen oikeusperusta henkilötietojen käsittelylle. Lisäksi lausunnossa todettiin, että tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohta edellyttää ehdotettujen erityisäännösten yleisen edun mukaisen tavoitteen ja oikeasuhtaisuuden arviointia. Oikeusministeriö katsoi, että esitysluonnoksen jatkovalmistelussa tulee tehdä selkoa yleisen tietosuoja-asetuksen kansallisen liikkumavaran käyttämisestä. Oikeusministeriö katsoi, että suostumukseen liittyen ehdotettua ja voimassa olevaa sääntelyä tulisi täsmentää. Perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla tulisi suostumusta koskevassa sääntelyssä olla säännökset suostumuksen antamisesta ja peruuttamisesta

sekä suostumuksen perustumisesta riittävään tietoon. Oikeusministeriö huomautti lausunnoissaan, ettei ehdotettua henkilötietojen käsittelyä yleisessä tietoverkossa ja käyttötarkoitussidonnaisuudesta poikkeamisen suhdetta yleiseen tietosuojaa-asetukseen ole arvioitu. Lausunnoissa huomautettiin myös, että tietojen poistamisäännöstä tulisi peilata perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntöön. Lausunnossa todettiin, että tietojen hakemista yksittäishakuina ja massahakuina tulee arvioida huomattavasti tarkemmin.

Esityksen jatkovalmistelussa on pyritty huomioimaan tietosuojavaltuutetun ja oikeusministeriön lausuntopalaute täydentämällä esityksen perusteluita ja pykäläiä. Jatkovalmistelussa esityksessä on arvioitu tietosuojaa-asetuksen mukainen oikeusperusta henkilötietojen käsittelylle. Lisäksi esityksen perusteluissa on arvioitu tietosuojaa-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti ehdotettujen erityisäännösten yleisen edun mukaisen tavoitteen ja oikeasuhtaisuuden arviointia. Perusteluissa on tehty selkoa yleisen tietosuojaa-asetuksen kansallisen liikkumavaran käyttämisestä ja perusteista. Esitykseen on kirjoitettu uusi jakso ”Vaikutukset tietosuojaan” ja jaksoa ”Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys” on täydennetty. Laatijan suostumukseen liittyen on lakiehdotusta täydennetty kirjoittamalla säännökset suostumuksen antamisesta ja peruuttamisesta sekä suostumuksen perustumisesta riittävään tietoon (2 ja 5 §). Nykyistä järjestelmää ei ole kuitenkaan lähdetty muuttamaan, koska esityksessä on haluttu edetä minimimuutoksilla. Lakiehdotuksen perusteluihin on avattu tarkemmin, miten julkisesta tietopalvelusta voi tietoja hakea ja mitä tietoja sieltä on mahdollista saada. Lakiehdotuksen 1 §:stä on poistettu viittaus yleiseen tietosuojaa-asetukseen ja tietosuojalakiin.

Puolustusministeriön lausunnossa todettiin, että lakiehdotuksessa tulee huomioida puolustuslaitoksen erityispiirteet. Lausunnon mukaan tulee erityisesti huomioida, että Puolustusvoimien käytössä olevia kiinteistöjä koskeva kiinteistötieto muodostaa kokonaisuuden, josta pelkästään julkistakin tietoa analysoimalla kytetään tekemään pitkälle meneviä päätelmiä Puolustusvoimien toiminnasta. Puolustusministeriö esitti ensisijaisesti, että Puolustusvoimien kiinteistö- ja paikkatietoa ei miltään osin vietäisi julkisiin kiinteistörekistereihin. Puolustusvoimien kohteisiin liittyvät energiatodistukset sekä tiedot näiden laatijoista tulisi eriyttää julkisesta tietopalvelusta ja sen sijaan tallentaa nämä tiedot asianmukaisesti suojattuun ei-julkiseen rekisteriin, johon on pääsy ainoastaan kyseistä tietoa tarvitsevalle viranomaiselle. Toissijaisesti puolustusministeriö esitti, että lakiehdotusta tarkennettaisiin vastaavalla puolustusvoimien poikkeuksella kuin mitä on rakennusten energiatodistuksesta annetun lain 3 §:ssä.

Jatkovalmistelussa ei katsottu tarpeelliseksi perustaa erityistä ei-julkista energiatodistusrekisteriä puolustusvoimien rakennuksille. Ympäristöministeriön tietoon ei ole tullut, että nykyinen energiatodistusten rekisteröintijärjestelmä olisi aiheuttanut vahinkoa puolustushallinnolle. Rakennusten energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentin 3 kohdan puolustusvoimia koskeva poikkeus ulottuu myös rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettuun lakiin. Kyseisen lain kohdan mukaan energiatodistusta ei ole velvollisuus hankkia ja käyttää sellaiseen puolustushallinnon käytössä olevaan rakennukseen, johon tai jonka käyttöön liittyy salassa pidettävää tietoa. Lisäksi nyt ehdotetussa lakiehdotuksessa esitetään, ettei energiatodistusrekisterin julkisesta tietopalvelusta voisi saada laatijan nimeä. Näin ollen, jos Puolustusvoimien omistuksessa olevalle rakennukselle on tarpeen tehdä energiatodistus, ei julkisesta tietopalvelusta olisi lakiehdotuksen mukaan mahdollista saada selville todistuksen laatijan nimeä. Julkisesta tietopalvelusta ei myöskään saa selville rakennuksen omistajaa.

Suomen Kiinteistöliitto ry kannatti ehdotusta. Lisäksi lausunnossa esitettiin, että lakia tulisi kehittää julkista tietopalvelua käsittelevän pykälän (5 §) osalta. Kiinteistöliiton mielestä lainsäädäntöä voitaisiin uudistaa siten, että myös yhden tai kahden asuinhuoneiston energiatodistukseen liittyviä tietoja olisi saatavilla julkisessa tietopalvelussa. Lisäksi lausunnossa esitettiin,

että 5 §:ää täydennettäisiin siten, että julkisessa tietopalvelussa voitaisiin esittää energiatodistuksen kaikkien sivujen tiedot.

Jatkovalmistelussa ei Suomen Kiinteistöliito ry:n lisämuutosehdotuksia huomioitu. Ympäristöministeriö on tutkinut mahdollisuutta avata yhden tai kahden asuinhuoneiston energiatodistukseen liittyviä tietoja julkisessa tietopalvelussa. Oikeusministeriön ja Tietosuojavaltuutetun kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta, ministeriössä on päätetty, ettei yhden tai kahden asuinhuoneiston energiatodistukseen liittyviä tietoja avata julkisessa tietopalvelussa johtuen yksityisyyden suojaan liittyvistä syistä. Tässä yhteydessä ei nähty tarpeelliseksi avata myöskään muiden rakennusten kuin yhden tai kaksi huoneistoa käsittävien asuinrakennusten koko energiatodistusta julkisessa tietopalvelussa vaan pidettiin riittävänä kahden ensimmäisen sivun tietojen avaamista. Kyseisen muutoksen valmistelu olisi vaatinut lisäselvittelyä ja myös muutoksia juuri uusittuun energiatodistustietojärjestelmään.

Rakennusteollisuus ry/Talteka kannatti lausunnossaan ehdotusta. Lisäksi lausunnossa ehdotettiin, että lakiin lisättäisiin mahdollisuus esittää energiatodistusrekisterissä tieto kesäajan lämpötilalaskennan tuloksena syntyvästä asetuntiluvusta ja laskennan perusteina olleista käyttötapoletuksista.

Jatkovalmistelussa Rakennusteollisuus ry:n ehdotusta ei katsottu tarpeelliseksi huomioida. Kesäajan lämpötilalaskenta liittyy energiatehokkuusvaatimusten täyttämiseen, josta säädetään ympäristöministeriön asetuksessa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017) sekä ympäristöministeriön asetuksessa 4/13 rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä. Energiatodistus tarvitaan uudisrakentamisen lisäksi rakennusten myynti- ja vuokraustilanteissa, sekä tietyissä tilanteissa esillelaittovelvoitteen johdosta. Myynti-, vuokraus- tai esillelaitto-tilanteissa ei kesäajan lämpötilalaskenta sisälly energiatodistusten laadintaan. Uuden rakennuksen energiatehokkuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen 34 §:ssä säädetään energiaselvityksen sisällöstä siten, että sen on sisällettävä tarkastelu laskennallisesta kesäaikaisesta huonelämpötilasta. Oikea paikka asetuntiluvun esittämiseen ja käyttötapoletusten esittämiseen on siten rakennuksen energiaselvitys.

Esitysehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Rakennusten energiatodistustietojärjestelmä.* Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus kumottuun henkilötietolakiin (523/1999). Rakennusten energiatodistustietojärjestelmän henkilötietojen käsittelyyn soveltuu suoraan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuojasetus*) sekä tietosuojalaki (1050/2018). Yleisessä tietosuojasetuksessa säädetään muuan muassa henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet, rekisteröidyn oikeuksista sekä rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Voimassa olevan lain tapaan esitetään, jollei ehdotetussa laissa toisin säädettäisi, sovellettaisiin henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

2 §. *Rekisteri energiatodistusten laatijoista.* Rakennusten energiatodistustietojärjestelmä koostuu kolmesta eri rekisteristä 1) energiatodistusten laatijarekisteristä 2) energiatodistusrekisteriä ja 3) valvontatietorekisteristä. Laatijarekisteri on henkilörekisteri, joka sisältää laatijoiden henkilötietoja. Pykälässä 2 säädettäisiin voimassa olevan lain tapaan energiatodistusten laatijarekisterin tietosisältö. Tietosisältö kattaisi kaikki ne tiedot, joita rekisterissä voisi olla. Kaikkia tietoja rekisterissä ei kuitenkaan tarvitsisi olla. Voimassa olevan lain mukaisesti osa tiedoista

olisi vapaaehtoisia. Nykyisen lain tapaan tiedot ilmoitettaisiin laatijarekisteriin vain niistä laatijoista, jotka ovat pätevyyttä hakiessaan pyytäneet tulla rekisteröidyksi laatijarekisteriin ja jotka on todettu päteviksi tai joiden pätevyys on uusittu. Henkilö voi siis myös hakea ja saada laatijapätevyyden ilman, että hän haluaa ryhtyä laatimaan energiatodistuksia ja tulla rekisteröidyksi laatijarekisteriin. Laatijarekisteriin rekisteröityminen ei siten ole pakollista, jos henkilöllä ei ole tarkoitusta laatia energiatodistuksia.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että rekisteriin saisi tallentaa laskutuksessa tarvittavia tietoja. Laskutuksessa olisi kyse energiatodistusten rekisteröintimaksusta, jonka suuruus on määritelty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen maksullisista suoritteista annetun ympäristöministeriön asetuksen (45/2019) 2 §:ssä. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen käytännön asioiden hoitamisen kannalta olisi tarpeellista tallentaa rekisteriin laskutuksessa tarvittavia tietoja. Tällaisia tietoja olisivat asiakastiedot ja laskutusrivitiedot. Asiakastietoja olisivat muun muassa seuraavat tiedot: Y-tunnus ja / tai henkilötunnus, nimi, vastaanottajan tarkenne tai C/O, katuosoite, postinumero, postitoimipaikka, maa, laskutuskieli, verkkolaskuosoite, verkkolaskuoperaattori, yritysmuoto. Laskutusrivitietoja olisivat seuraavat tiedot: laatijan nimi, energiatodistustunnus, laatimispäivä ja projektiviite. Muilta osin momentin 1 kohtaan 1 ei tehtäisi muutoksia. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan ei ehdoteta muutoksia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että rekisteröitävä voisi pyytää uutena tietona ilmoittamaan toiminnan sähköpostiosoitteen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. Tämä tieto kuuluisi vapaaehtoisesti ilmoitettaviin tietoihin. Laatijat voivat haluta, että työtilaisuuksien saamiseksi vähimmäistietojen lisäksi heihin liittyviä yhteistietoja voi saada laajemmin. Lisäksi rekisteriin annettavien tietojen järjestystä on muutettu siten, että ne on lueteltu samassa järjestyksessä kuin mitä ne luetellaan pykälän 1 momentin 1 kohdassa.

Suostumuksen antamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että suostumuksesta tulisi käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Nimenomaisuudella tarkoitettaisiin sitä, että laatija tietää, minne tiedot tallennetaan, kuka niitä voi tallentamisen jälkeen käsitellä ja kuinka henkilö voi myöhemmin hallinnoida tietojen luovuttamista julkiseen tietopalveluun. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että laatijan antamasta suostumuksesta olisi myös käytävä ilmi, että laatijan ilmoittamat tiedot julkaistaisiin 5 §:ssä säädetyssä julkisessa tietopalvelussa. Muutoksella varmistettaisiin, että suostumuksen antaja olisi varmasti tietoinen siitä, että suostumus oikeuttaa julkaisemaan suostumuksen kohteena olevat tiedot yleisessä tietoverkossa. Kun tieto luovutetaan yleisen tietoverkon kautta, viranomaisen ei voi varmistua luovutuksensaajan oikeudesta henkilötiedon käyttämiseen, koska tieto on kenen tahansa yleisen tietoverkon käyttäjän saatavissa. Tällöin ei voida varmistua myöhemmistä käyttötarkoituksista.

Voimassa olevan lain tapaan välttämättöminä tietoina julkisessa tietoverkossa saataisiin pitää seuraavat tiedot: laatijan nimi, pätevyys ja sen voimassaoloaika sekä hänen ilmoittamansa toiminta-alue.

Laatijalla itsellään on mahdollisuus halutessaan antaa enemmän henkilötietojaan julkaistavaksi yleisessä tietoverkossa, kuin mitä on välttämätöntä. Laatija voisi itse halutessaan pyytää, että myös hänen ilmoittamansa postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan sähköpostiosoite ja internetiosoite sekä yrityksen nimi olisi saatavilla yleisessä tietoverkossa. Edellä mainittuja tietoja ei olisi siis välttämätöntä eikä pakollista pitää saatavilla yleisessä tietoverkossa. Näiden tietojen pitäminen yleisessä tietoverkossa olisi vapaaehtoista. Laatija voisi itse päättää, haluaako hän antaa vapaaehtoisia tietoja julkiseen tietopalveluun. Laatijan ei tarvitsi antaa kaikkia vapaaehtoisia tietoja julkiseen tietopalveluun vaan hän voisi antaa vain osan vapaaehtoisista

tiedoista tai vain yhden vapaaehtoisen tiedon. Laatijat voivat haluta, että työtilaisuuksien saamiseksi vähimmäistietojen lisäksi heihin liittyviä yhteistietoja pidetään saatavilla laajemmin.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin käsite ”tekninen käyttöyhteys”, koska termin epämääräisyydestä johtuen se ei kerro tosiasiallista tiedonsiirtotapaa. Momentissa ei olisi tarpeen käyttää käsitettä ”tekninen käyttöyhteys”, koska tietoja ei ilmoiteta jonkin toisen järjestelmän kautta. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain yhtenä tarkoituksena on ollut, että epäselvyyttä aiheuttaneista teknisistä käyttöyhteyksistä koskevasta erityislainsäädännöstä luovutaan ja tietojen luovuttaminen teknisten rajapintojen avulla muille kuin viranomaisille perustuu jatkossa tiedonhallintalakiin yleislakina.

Momentin 3 tilanteessa ei ole kyse julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisesta teknisestä rajapinnasta, vaan kyseessä olisi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 4 §:n 1 kohdassa säädetty sähköinen tiedonsiirtomenetelmä. Edellä mainitun lainkohdan mukaan sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tarkoitetaan telekopiota ja telepalvelua, kuten sähköistä lomaketta, sähköpostia tai käyttöoikeutta sähköiseen tietojärjestelmään, sekä muuta sähköiseen tekniikkaan perustuvaa menetelmää, jossa tieto välittyy langatonta siirtotietä tai kaapelia pitkin; ei kuitenkaan puhelua. Tästäkin syystä ehdotetaan, että epämääräisestä käsitteestä ”tekninen käyttöyhteys” luovutaan lainsäädännössä.

Lain 3 momentin mukaan pätevyyden toteaja tallentaisi tiedot energiatodistustietojärjestelmään. Voimassa olevaa oikeustilaa ei muutettaisi, vaan muutoksella poistettaisiin ainoastaan epäselvyyttä aiheuttanut ”teknisen käyttöyhteyden” käsite.

Momenttiin lisättäisiin, että laatija voisi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista energiatodistusten laatijarekisteristä ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle. Lisäyksellä halutaan varmistaa, että laatija on tietoinen hänen oikeudestaan suostumuksen peruuttamiseen. Suostumuksen peruuttamismahdollisuus ilmenee myös voimassa olevan lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdasta.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa momenttia.

3 §. Energiatodistusrekisteri. Ehdotuksessa esitetään, että pykälän 1 momentin 1 kohtaa täsmennettäväksi siten, että energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa ”pysyvä” rakennustunnus. Termi ”pysyvä rakennustunnus” kuvaa nykyistä rakennustunnuskäytäntöä. Lisäksi 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että rekisteriin saisi tallentaa tiedon energiatodistuksen laatimisvaiheesta ja havainnointikäynnin päivämäärästä. Laatimisvaihe kertoisi onko energiatodistus laadittu uudelle rakennukselle rakennuslupaa haettaessa, uudelle rakennukselle käyttöönottovaiheessa vai olemassa olevalle rakennukselle. Havainnointikäynnin päivämäärän tallentamisella ja esittämisellä energiatodistuksessa toteutetaan rakennusten energiatodistuksesta annetun lain 9 §:ää, jonka mukaan rakennuksen ominaisuudet on selvitettävä muun muassa havainnoimalla paikan päällä todistuksen kohdetta. Rakennuksen energiatodistuksesta annetussa ympäristöministeriön asetuksessa (1048/2017) säädetään tietojen esittämisestä energiatodistuksessa ja käytetään vastaavia termejä. Muutoksella energiatodistustietojärjestelmän terminologia saataisiin vastaamaan muun energiatodistuslainsäädännön terminologiaa.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan tarkennettavaksi lisäämällä siihen, että energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa sen lisäksi, mitä nykyisin säädetään myös uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso ja tieto siitä, onko todistus laadittu rakennukselle tai rakennuksen osalle, jossa viranomainen tai laitos tarjoaa julkisia palveluja yleisön käyntien kohteena olevissa tiloissa (*julkinen rakennus*). Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 7 §:n mukaan energiatodistus on tietyn kokoisissa julkisissa rakennuksissa asetettava esille. Tiedon tallentaminen

tietojärjestelmään lisää keinoja lain velvoitteiden valvonnalle sekä antaa seurantatietoa tällaisille rakennuksille laadittujen energiatodistusten määrästä. Rakennuksen energiatodistuksesta annetussa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään, että todistuksen etusivulla on tieto uuden rakennuksen E-luvun vaatimuksesta. Tästä syystä muutos on tarpeen tehdä myös energiatodistusrekisteriä koskevaan lakiin. Muilta osin momentin sisältöön ei tehtäisi muutoksia.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistetaan käsite ”tekninen käyttöyhteys”, koska termin epämääräisyydestä johtuen se ei kerro tosiasiallista tiedonsiirtotapaa. Momentissa ei ole tarpeen käyttää käsitettä ”tekninen käyttöyhteys”, koska tietoja ei ilmoiteta jonkin toisen järjestelmän kautta. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain yhtenä tarkoituksena on ollut, että epäselvyyttä aiheuttaneesta teknisistä käyttöyhteyksistä koskevasta erityislainsäädännöstä luovutaan ja tietojen luovuttaminen teknisten rajapintojen avulla muille kuin viranomaisille perustuu jatkossa tiedonhallintalakiin yleislakina.

Momentin 2 tilanteessa ei ole kyse julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisesta teknisestä rajapinnasta, vaan kyseessä olisi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 4 §:n 1 kohdassa säädetty sähköinen tiedonsiirtomenetelmä. Edellä mainitun lainkohdan mukaan sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tarkoitetaan telekopiota ja telepalvelua, kuten sähköistä lomaketta, sähköpostia tai käyttöoikeutta sähköiseen tietojärjestelmään, sekä muuta sähköiseen tekniikkaan perustuvaa menetelmää, jossa tieto välittyy langatonta siirtotietä tai kaapelia pitkin; ei kuitenkaan puhelua. Tästäkin syystä ehdotetaan, että epämääräisestä käsitteestä ”tekninen käyttöyhteys” luovutaan lainsäädännössä.

Momentin mukaan energiatodistuksen laatija tallentaisi itse tiedot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen energiatodistustietojärjestelmään. Voimassa olevaa oikeustilaa ei muutettaisi, vaan muutoksella poistettaisiin ainoastaan epäselvyyttä aiheuttava ”teknisen käyttöyhteyden” käsite. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin edellä 2 §:n 3 momentissa.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa momenttia.

5 §. Julkinen tietopalvelu. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettävän siten, energiatodistuksen laatijan pyynnöstä julkisen tietopalvelun kautta voitaisiin pitää saatavilla ”toiminnan sähköpostiosoite”. Momentista ehdotetaan poistettavaksi lause, jonka mukaan tiedot tulee poistaa julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun on saatu tieto laatijan kuolemasta. Kun laatija kuolee, lakkaa myös hänen pätevyytensä voimassaolo. Tästä syystä kuoleman tapauksesta ei ole tarpeen erikseen säätää. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että laatija voisi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista julkisesta tietopalvelusta ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle. Ehdotetulla lisäyksellä pyrittäisiin varmistamaan, että laatija on varmasti tietoinen suostumuksensa peruuttamisoikeudestaan. Muilta osin momentin sisältöön ei tehtäisi muutoksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin miten julkisesta tietopalvelusta voisi hakea tietoja energiatodistuksen laatijoista. Tietosuojan liittyvien vaatimusten mukaisesti julkisen tietopalvelun tietoja voisi hakea energiatodistuksen laatijoista vain yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena laatijan nimeä, maakuntaa, kuntaa, postinumeroa tai -toimipaikkaa. Laatijarekisterin tietoja voi julkisesta tietopalvelusta hakea nykyisellään edellä mainituilla hakuperusteilla. Kuntaa hakuterminä on pidetty liian pienenä, koska välttämättä joka kunnassa ei ole laatijoita tai tietyn pätevyystason laatijaa. Tästä syystä on tarve saada haettua laatijoita käyttämällä hakuperusteena

maakuntaa. Huolimatta siitä, että hakuperusteena on maakunta, hakutuloksia saadaan rekisteristä näytölle kerralla enintään kymmenen. Tämän jälkeen on siirryttävä ns. toiselle sivulle, missä on taas näkyvissä seuraavat kymmenen hakutulosta. Tällä estetään se, ettei henkilötietoja voida kovin helposti julkisesta tietopalvelusta imuroida, vaikka hakuperusteena olisi maakunta. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen julkinen tietopalvelu toimii nykyisellään edellä mainituilla hakutermeillä. Energiatodistusta tarvitsevien tilaajien on tarpeen löytää pätevien laattijoiden nimiä tietyltä alueelta.

Jotta julkisen tietopalvelun kautta saatavat tiedot voisivat sisältää henkilötietoja, on säännös julkisuuslain 16 §:n 3 momentista poikkeamiseksi tarpeen. Julkisuuslain poikkeamissäännöksestä säädettäisiin esitetyn lain 1 §:n 3 momentissa.

Voimassa olevan lain 5 §:n nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Julkisessa tietopalvelussa saatavilla pidettävät tiedot koskisivat energiatodistuksia, jotka on laadittu muille rakennuksille kuin yksi tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennuksille. Voimassa olevaa oikeustilaa ei tältä osin muutettaisi.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että julkisesta tietopalvelusta olisi mahdollista saada enemmän tietoja kuin nykyisin. Momentin 1 kohtaan lisättäisiin uutena tietona pysyvä rakennustunnus ja uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso. Lisäksi kohtaan 1 siirrettäisiin kohdasta 3 E-luku. Energiatodistukset ovat väline rakennusten keskinäiseen energiatehokkuuden vertailuun ja parantamiseen ja tietojen laaja saatavilla olo lisää energiatodistuksilla tavoiteltavien vaikutusten toteutumista.

Pykälän 3 momentin kohdan 2 mukaan julkisesta tietopalvelusta olisi mahdollista saada uusina tietoina todistuksen laatimisvaihe ja havainnointikäynnin päivämäärä. Julkisesta tietopalvelusta ei olisi mahdollista saada enää tietoa todistuksen laatijasta. Todistuksen laatijan tieto, laatijan nimi on voimassa olevan lain mukaan ainoa henkilötieto, mikä on saatavilla energiatodistuskisterin julkisessa tietopalvelussa. Laatijan nimen julkaisemista yleisessä tietopalvelussa ei katsottaisi välttämättömäksi tiedoksi ja siksi se ehdotetaan poistettavaksi julkisesta tietopalvelusta. Muilta osin momentin sisältöön ei tehtäisi muutoksia.

7 Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

7.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsittelyssä ei ole muita esityksiä, jotka voivat olla riippuvaisia tästä esityksestä tai päinvastoin.

8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen esitys on valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellinen erityisesti perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän suojan ja 12 §:n 2 momentissa säädetyn julkisuusperiaatteen kannalta.

Yksityiselämän suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Lakiehdotus on merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä vakiintuneessa ratkaisukäytännössään katsonut, että tällaista sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta. Valiokunnan mukaan lainsäätäjän ratkaisuvaltaa rajoittaa paitsi 10 §:n 1 momentti, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla, myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvatun yksityiselämän suojan piiriin. Valiokunnan mukaan lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa.

EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvataan yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan. Artiklan mukaan henkilötietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla.

Perustuslakivaliokunta on hiljattain tarkistanut käytäntöään henkilötietojen suojaa koskevasta sääntelystä. Perustuslakivaliokunnan uudemman ratkaisukäytännön (PeVL 14/2018) mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan käsityksen mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen sääntely vastaa asianmukaisesti tulkittuna ja sovellettuna myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan määräytyvää henkilötietojen suojan tasoa. Näin ollen erityislainsäädäntöön ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla enää valtiosääntöisistä syistä välttämätöntä sisällyttää kattavaa ja yksityiskohtaista sääntelyä henkilötietojen käsittelystä. Perustuslakivaliokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuoja koskevan kansallisen yleislainsäädännön nojalla (PeVL 14/2018 ja PeVL 26/2018 vp). Valiokunta on arvioinut nykyisen henkilötietojen sääntelymallin varsin raskaaksi ja monimutkaiseksi ja viitannut siihen, että valiokunnan käytännön mukaan sääntelyn selkeyteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota perusoikeuskytkentäisessä sääntelyssä, joka koskee luonnollisia henkilöitä heidän tavanomaiseen elämäänsä kuuluvissa toiminnoissa (PeVL 31/2017 vp, PeVL 45/2016 vp, PeVL 41/2006 vp, s. 4/II). Myös sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi ja rajata sellaisen säätäminen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Sääntelyn tarpeellisuutta on perustuslakivaliokunnan mukaan arvioitava riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin riskeihin ja uhkiin. (PeVL 14/2018 vp. ja PeVL 15/2018 vp).

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmälaissa säädetään rekisterinpitäjästä, tietojen käsittelyn tarkoituksesta, kolmen eri rekisterin tietosisällöstä, energiatodistuksen laatimisesta tietojärjestelmässä ja tietojen säilyttämisestä. Rekisteröitävät tiedot eivät sisällä aihepiiriin vuoksi arkaluonteisia tietoja. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevaa järjestelmää, vaan tarkoituksena on tehdä joitakin täsmennyksiä lakiin.

Kun kyse on tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta henkilötietojen käsittelystä, tietosuoja-asetusta tarkentava kansallinen lainsäädäntö on mahdollista vain silloin, kun tietosuoja-asetus nimenomaisesti jättää jäsenvaltioille kansallista sääntelyliikkumavaraa. Tässä esityksessä henkilötietojen käsittelyperuste olisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan c alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Henkilötietojen käsittelyperuste ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ja 4 artiklan 1 l kohdassa määritelty suostumus. Yleisen tietosuoja-asetuksen kansallista liikkumava-

raa ehdotetussa laissa käytettäisiin laatijan suostumuksessa (2 ja 5 §). Toimiminen energiato-distusten laatijana edellyttäisi suostumuksen antamista sille, että laatija merkitään laatijarekisteriin. Suostumuksen edellyttäminen lain säännöksessä jo itsessään tarkoittaa sitä, että kysymyksessä ei ole tietosuojaja-asetuksessa tarkoitettu ja siinä määritelty suostumus. Henkilötietojen käsittelyperuste olisi yleisen tietosuojaja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Henkilötietojen käsittelyperusteesta tarkemmin esityksen kohdassa ”Vaikutus tietosuojaan”.

Perustuslain 2 §:n 3 momentissa vahvistetun oikeusvaltioperiaatteen mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin, siten suostumus ei ole helposti sovitettavissa yhteen viranomaisen oikeudellisena perusteena käsitellä henkilötietoja. Esityksessä on voimassa olevaa sääntelyä täsmennetty siten, että sääntelyssä on pyritty huomioimaan perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö. Perustuslakivaliokunta on niin sanottua Koronavilkku-sovellusta koskevassa lausunnoonsaan (PeVL 20/2020 vp) katsonut, että ”mikäli --- lakiehdotuksen mukaisessa käsittelyssä ei tietosuojaja-asetuksen mukaan ole kyse suostumukseen perustuvasta käsittelystä eikä 7 artikla tule sovellettavaksi, on lakiehdotuksen sääntelyä sovelluksen käytöstä täydennettävä tietosuojaja-asetuksen suojaomien sääntelylle sallimissa puitteissa tältä osin suostumusta koskevalla täsmällisellä sääntelyllä, johon sisältyvät säännökset suostumuksen antamisen ja sen peruuttamisen tavasta sekä suostumuksen aitouden ja vapaaseen tahtoon perustuvuuden varmistamisesta. Sääntelyssä on myös varmistettava suostumuksen perustuminen riittävään tietoon myös eri käyttötarkoitusten ja esimerkiksi tietojen luovutusten suhteen.” Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettua lakia ehdotetaan täydennettäväksi perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännön (PeVL 20/2020 vp, PeVL 19/2000 vp) edellyttämällä tavalla sisällyttämällä lakiin säännökset suostumuksen antamisesta, peruuttamisesta, aitoudesta, vapaaehtoisuudesta sekä suostumuksen perustumisesta riittävään tietoon (2 ja 5 §).

Yleisen edun mukainen tavoite ja oikeasuhtaisuus

Tietosuojaja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti perusvaatimuksena sekä yleiseen etuun että lakisääteeseen velvoitteeseen perustuvalla lainsäädännöllä on, että sen on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja sen on oltava oikeasuhtainen, sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Lisäksi kansallisen erityissääntelyn on oltava selkeää, täsmällistä ja sen soveltamisen on oltava ennakoitavaa. Ottaen huomioon tietosuojaja-asetuksen suoran sovellettavuuden sekä perustuslakivaliokunnan lailla säätämistä koskevan viimeaikaisen tulkintakäytännön (PeVL 14/2018 vp), erityissääntely tulisi rajoittaa vain välttämättömimpään.

Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevaa järjestelmää, vaan tarkoituksena on tehdä lakiin joitakin täsmennyksiä. Laatijarekisterillä, energiato-distusrekisterillä ja valvontarekisterillä on yleisen edun mukainen tavoite, sillä rekistereillä voidaan varmistaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen valvontatehtävän hoitaminen ja helpottaa kansalaisten tiedonsaantia energiato-distusten laatijoista. Tietojen pitämällä julkisessa tietopalvelussa saatavilla on yleisen edun mukainen tavoite myös sen vuoksi, että energiato-distusten tilaajat voisivat varmistua energiato-distusten laatijan oikeudesta laatia todistuksia. Lisäksi EPBD-direktiivi edellyttää yleisön saatavilla olevaa luetteloa laatijoista. Laatijarekisteristä hyötyvät myös todistuksen laatijat, koska he voivat laatijarekisterin kautta saada itselleen työmahdollisuuksia. Rakennuksen, rakennuksen osan tai huoneiston myynti- ja vuokraustilanteessa kansalaiset saavat hyödyllistä vertailutietoa rakennusten energiato-distuksista. Energiato-distuksilla pyritään lisäämään rakennusten energiatehokkuuden keskinäistä vertailua ja energiatehokkuuden parantamista. Tietojen laaja saatavilla olo lisäisi energiato-distuksilla tavoiteltavien vaikutusten toteutumista. Rekisterien käyttäminen hyödyntää siten useita eri tahoja. Kansallinen erityissääntely olisi välttämätöntä rekisterien tarkoituksen- ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

Julkisuusperiaate

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Perustuslain 12 §:n 2 momentissa turvatus julkisuusperiaatteen kannalta olennainen julkisuuslaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 43/1998 vp).

Lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain tapaan, että jollei ehdotetussa laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Voimassa olevan lain 4 §:ssä on säädetty julkisuuslaista poikkeavasti. Lain 4 §:n mukaan rakennuksen energiatodistus katsotaan valvontaviranomaiselle toimitetuksi silloin, kun se on allekirjoitettu 4 §:ssä mainitulla tavalla. Vaikka tiedot energiatodistuksen laatimista varten tallennettaisiin viranomaisen rekisteriin, niiden ei katsottaisi olevan viranomaisen hallussa ennen sitä, kun todistus on sähköisesti allekirjoitettu.

Energiatodistustietojärjestelmästä luovutettavat tiedot

Energiatodistusrekisterin ja laatijarekisterin tietoihin voi kohdistua viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momentin mukainen tietopyyntö. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suoja koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja.

Julkisuuslain mukainen luovutustapa edellyttää tapauskohtaista harkintaa ja sen selvittämistä, onko luovutuksensaajalla henkilötietojen suoja koskevien säännösten perusteella oikeus käsitellä luovutettavia henkilötietoja. Säännöksen mukaan sinänsä julkisen, mutta henkilötietoja sisältävän kopion, tulosteen tai tallenteen luovuttajan tulee varmistua siitä, että tietojen saajalla on tietosuojalainsäädännön mukainen oikeus tallettaa ja käyttää tietoja. Rekisterinpitäjänä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus vastaa tietojen luovutusten lainmukaisuudesta.

Kun tieto luovutetaan julkisen tietopalvelun kautta (5 §:n 1 ja 2 momentti), viranomainen ei voi varmistua tietojen vastaanottajista tai tietojen käyttötarkoituksesta, koska tieto on kenen tahansa yleisen tietoverkon käyttäjän saatavissa. Jotta julkisen tietopalvelun kautta saatavat tiedot voisivat sisältää henkilötietoja, on säännös julkisuuslain 16 §:n 3 momentista poikkeamiseksi tarpeen. Julkisuuslain poikkeamissäännöksestä säädettäisiin esitetyn lain 1 §:n 3 momentissa.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista perustuslain puitteissa mahdollisena toteuttaa julkisena tietopalveluna, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (PeVL 65/2014 vp, s. 4/II—5/I, PeVL 32/2008 vp s. 2/I—3/II). Energiatodistusten laatijarekisterin henkilötietoja voisi voimassa olevan lain mukaisesti saada julkisen tietopalvelun (5 §:n 1 momentti) kautta. Tietoja rekisteriin ilmoitetaan vain niistä henkilöistä, jotka ovat pätevyyttä hakiessa pyytäneet tulla rekisteröidyksi laatijarekisteriin. Kuten edellä kohdassa ”Yksityiselämän suoja” todetaan, perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista julkisena tietopalveluna mahdollisena, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet.

Tietojen pitäminen julkisessa tietopalvelussa saatavilla olisi välttämätöntä sen vuoksi, että energiatodistusten tilaajat voisivat varmistua energiatodistusten laatijan oikeudesta laatia todistuksia. EPBD-direktiivi edellyttää myös yleisön saatavilla olevaa luetteloa laatijoista.

Pykälässä 2 säädettäisiin voimassa olevan lain tapaan energiatodistusten laatijarekisterin tietosisältö, tietovaranto. Tietosisältö kattaisi kaikki ne tiedot, joita laatijarekisterissä voisi olla. Kaikkia tietoja rekisterissä ei kuitenkaan tarvitsisi olla. Voimassa olevan lain tapaan välttämättöminä tietoina julkisessa tietoverkossa saataisiin pitää seuraavat tiedot: laatijan nimi, pätevyys ja sen voimassaoloaika sekä laatijan ilmoittama toiminta-alue. Laissa olisi täsmällisesti ja tarkkarajaisesti säädetty, mitkä tiedot on oltava laatijarekisterissä ja julkisessa tietopalvelussa.

Voimassa olevan lain mukaisesti osa tiedoista olisi vapaaehtoisia. Laatijalla itsellään on mahdollisuus halutessaan antaa enemmän henkilötietojaan julkaistavaksi julkisessa tietopalvelussa, kuin mitä on välttämätöntä. Laatija voisi itse halutessaan erikseen pyytää, että myös hänen ilmoittamansa postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan sähköpostiosoite ja internetiosoite sekä yrityksen nimi olisi saatavilla yleisessä tietoverkossa. Edellä mainittuja tietoja ei olisi siis välttämätöntä eikä pakollista pitää saatavilla julkisessa tietopalvelussa. Näiden tietojen pitäminen julkisessa tietopalvelussa olisi vapaaehtoista (PeVL 4/2014). Laatija voisi itse päättää, haluaako hän antaa vapaaehtoisia tietoja julkiseen tietopalveluun. Laatijan ei tarvitsi antaa kaikkia vapaaehtoisia tietoja julkiseen tietopalveluun vaan hän voisi antaa vain osan vapaaehtoisista tiedoista tai vain yhden vapaaehtoisen tiedon. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi, että laatijan antamasta suostumuksesta on käytävä ilmi, että laatijan ilmoittamat tiedot julkaistaan 5 §:ssä säädettyssä julkisessa tietopalvelussa. Ehdotetulla lisäyksellä varmistetaan, että laatija on tietoinen, että suostumuksen kohteena olevat tiedot tulevat julkiseen verkkoon. Suostumuksesta tulisi käydä ilmi, että se olisi annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Laatija voisivat milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista julkisesta tietopalvelusta ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta. Laatijat voivat haluta, että työtilaisuuksien saamiseksi vähimmäistietojen lisäksi heihin liittyviä yhteistietoja pidetään saatavilla laajemmin.

Pätevyyden toteajat kokoaisivat energiatodistuksen laatijoista jo hakemusvaiheessa nimet ja muut rekisteröitävät tiedot sekä tarvittavat suostumukset tietojen avaamiseen tietopalvelussa. Tietojen keskitetty kokoaminen ja ilmoittaminen on välttämätöntä, jotta rekisteriin tallennettavat tiedot olisivat mahdollisimman luotettavia ja oikeita. Pätevyyden toteaja tallentaa tiedot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen tietojärjestelmään. Voimassa olevan lain tapaan ehdotetun lain 2 §:n 3 momentissa säädettäisiin tietojen tallentamisesta lailla, kuten käytäntönä on (esimerkiksi PeVL 25/2010 vp).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta olennaisena, että tällaisesta internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina. Laatijarekisteristä olisi tarve hakea laatijoita tietyltä alueelta, tietyn pätevyyden tason omaavia laatijoita tai tarkistaa tietyn laatijan pätevyys laatia energiatodistuksia. Tietosuojan liittyvien vaatimusten mukaisesti julkisen tietopalvelun tietoja voisi hakea energiatodistuksen laatijoista vain yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena laatijan nimeä, maakuntaa, kuntaa, postinumeroa tai -toimipaikkaa. Laatijarekisterin tietoja voi julkisesta tietopalvelusta hakea nykyisellään edellä mainituilla hakuperusteilla. Jopa kuntaa hakuterminä on pidetty liian pienenä, koska välttämättä joka kunnassa ei ole laatijoita tai tietyn pätevyydettason laatijaa. Tästä syystä on erityinen tarve saada haettua laatijoita käyttämällä hakuperusteena myös kuntaa ja maakuntaa. Huolimatta siitä, että hakuperusteena on kunta ja maakunta, hakutuloksia saadaan rekisteristä näytölle kerralla enintään kymmenen. Tämän jälkeen on siirryttävä ns. toiselle sivulle, missä on taas näkyvissä seuraavat kymmenen hakutulosta. Tällä estetään se, ettei henkilötietoja voida kovin helposti imuroida, vaikka hakuperusteena olisi kunta tai maakunta. Laatijarekisterissä ei ole useassa tilanteessa riittävää käyttää hakuperusteena laatijan nimeä, sillä julkisen palvelun käyttäjät etsivät juuri laatijoiden nimiä, joilta he voisivat tilata energiatodistuksen.

HE 108/2021 vp

Julkisen palvelun laatijarekisterin tiedoissa olisi henkilötietoja, mutta julkisen palvelun kautta saatavissa energiatodistusrekisterin tiedoissa ei olisi saatavilla ehdotuksen mukaan henkilötietoja. Esityksessä on ehdotettu, ettei laatijan nimeä enää saisi julkisen palvelun energiatodistusrekisteritiedoista. Voimassa olevan lain mukaisesti yksi tai kaksi huoneistoa käsittävien asuinrakennusten todistustietoja ei pidettäisi saatavilla julkisessa tietopalvelussa. Muiden rakennusten tiettyjä energiatodistustietoja voisi lain mukaan katsella julkisesta tietopalvelusta. Rakennusten energiatodistuksilla pyritään lisäämään muun muassa rakennusten keskinäistä energiatehokkuuden vertailua. Todistusten tietojen laaja saatavilla olo edistäisi tavoiteltavien vaikutusten toteutumista.

Ehdotuksen mukaan julkisesta tietopalvelusta energiatodistusten tietoihin liittyen ei voisi enää nähdä todistuksen laatijan nimeä. Tältä osin esitys vähentäisi henkilötietojen saatavuutta julkisesta tietopalvelusta.

Käyttötarkoitussidonnaisuuden varmistamiseksi on säädetty, että valvontaa varten saatuja tietoja ei saa luovuttaa edelleen (8 §). (vrt. PeVL 51/2006 vp, PeVL 17/2007, PeVL 2/2008 vp ja PeVL 25/2010 vp).

Henkilötietojen säilytysaika

Henkilötietojen säilytysaika määräytyisi lakiehdotuksen 7 ja 8 §:n perusteella. Lakiehdotuksessa eri rekistereiden muodostamiseen ja tietojen poistamiseen rekistereistä vaikuttaisi se, miten tiedot olisivat saatavilla julkisessa tietopalvelussa. Energiatodistusten laatijoita koskevasta rekisteristä ja energiatodistusrekisteristä tiedot tulisi poistaa silloin, kun tietoa ei enää olisi syytä pitää saatavilla tietoverkossa eikä sitä tarvittaisi näiden rekisterien käyttötarkoituksen kannalta. Näistä rekistereistä poistettu tieto voitaisiin merkitä valvontatietorekisteriin silloin, kun tieto on tarpeen vielä valvontaa varten.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia lain 7 §:ään, missä on säädetty tietojen poistamisesta energiatodistusten laatijoita koskevasta rekisteristä ja energiatodistusrekisteristä. Muutoksia ei ehdoteta myöskään 8 §:ään, missä on säädetty tietojen poistamisesta valvontatietorekisteristä ja valvontatietojen luovuttamisesta. Edellä mainittujen pykälien tietoja säilytettäisiin vain niin kauan, kuin niiden säilyttäminen on tarpeen. Rekistereihin ei tallennettaisi arkaluonteisia henkilötietoja.

Esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain (147/2015) 1 §:n 3 momentti sekä 2, 3 ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 ja 5 § laissa 756/2017, seuraavasti:

1 §

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmä

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

2 §

Rekisteri energiatodistusten laatijoista

Rekisteriin energiatodistusten laatijoista saadaan tallentaa:

1) energiatodistuksen laatijan nimi, henkilötunnus, postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminta-alue, toiminnan sähköpostiosoite ja internetosoite, yrityksen nimi sekä laskutuksessa tarvittavat tiedot;

2) tieto pätevyyden vaatavuustasosta ja pätevyyden voimassaoloaika.

Energiatodistuksen laatijan merkitseminen rekisteriin edellyttää sitä, että rekisteröitävä antaa suostumuksensa siihen, että hänen nimensä, pätevyytensä ja sen voimassaoloaika sekä hänen ilmoittamansa toiminta-alue saadaan pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Rekisteröitävä voi pyytää myös ilmoittamansa postiosoitteen, sähköpostiosoitteen, puhelinnumeron, toiminnan sähköpostiosoitteen ja internetosoitteen sekä yrityksen nimen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. Laatijan antamasta suostumuksesta on myös käytävä ilmi, että laatijan ilmoittamat tiedot julkaistaan 5 §:ssä tarkoitetussa julkisessa tietopalvelussa.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu pätevyyden toteaja tallentaa rekisteröintiä pyytäneiden ja suostumuksensa tietojen saatavilla pitoon antaneiden rekisteritiedot energiatodistustietojärjestelmään, kun henkilön pätevyys on todettu tai uusittu. Laatija voi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista energiatodistusten laatijarekisteristä ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle.

Rekisteriin merkittyjen on ilmoitettava rekisteriin ilmoittamiensa tietojen muutoksista viipymättä rekisterinpitäjälle.

3 §

Energiatodistusrekisteri

Energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa:

HE 108/2021 vp

1) energiatodistuksen kohteena olevan rakennuksen tai rakennuksen osan nimi, osoite, pysyvä rakennustunnus, energiatodistuksen laatija, laatimispäivä, todistuksen laatimisvaihe, havainnointikäynnin päivämäärä, yrityksen nimi ja todistustunnus;

2) rakennuksen energiatehokkuutta kuvaava tunnus, rakennuksen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (*E-luku*), uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso, toimenpiteet energiatehokkuuden parantamiseksi säästövaikutuksineen, ja tieto siitä, onko todistus laadittu rakennukselle tai rakennuksen osalle, jossa viranomaisen tai laitoksen tarjoama julkisia palveluja yleisön käyntien kohteena olevissa tiloissa (*julkinen rakennus*);

3) rakennuksen energiatodistuksesta annetussa laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määritellyt muut energiatodistuksessa ilmoitettavat tekniset tiedot.

Energiatodistuksen laatija tallentaa tiedot energiatodistusrekisteriin. Todistus saa todistustunnuksen ja rakennuksen energiatehokkuutta kuvaavan tunnuksen rekisteriin tallennettujen tietojen perusteella.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 17 §:ssä tarkoitettulla kevennetyllä energiatodistuksenmenettelyllä tehtävän todistuksen tietoja ei tallenneta rekisteriin.

5 §

Julkinen tietopalvelu

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla energiatodistusten laatijoita koskevaan rekisteriin merkittyjä tietoja laatijan nimestä, pätevyysluokasta ja voimassaoloajasta sekä toiminta-alueesta (*julkinen tietopalvelu*). Henkilötunnusta ei saa pitää saatavilla. Rekisterissä oleva postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan sähköpostiosoite ja internet-osoite sekä yrityksen nimi saadaan pitää saatavilla energiatodistuksen laatijan pyynnöstä. Laatija voi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista julkisesta tietopalvelusta ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea energiatodistuksen laatijoista yksittäisenä hakuna käyttäen hakuperusteena laatijan nimeä, maakuntaa, kuntaa, postinumeroa tai -toimipaikkaa.

Julkisessa tietopalvelussa saa olla energiatodistusrekisteriin merkittyjä tietoja, ei kuitenkaan yhden tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennukselle tehtyyn energiatodistukseen liittyviä tietoja. Saatavilla saadaan pitää seuraavia tietoja:

1) rakennuksen nimi, osoite, pysyvä rakennustunnus, valmistumisvuosi, käyttötarkoituseraluokka ja energiatehokkuusluokka, E-luku ja uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso;

2) todistustunnus, todistuksen laatimisvaihe, havainnointikäynnin päivämäärä, todistuksen laatimispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä;

3) lämmitetty nettoala, lämmitysjärjestelmän kuvaus, ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus, vakiointuun käyttöön perustuva laskennallinen ostoenergiankulutus energiamuodotain ja käytetty energiamuodon kerroin;

4) energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23.6.2021

Pääministeri

HE 108/2021 vp

Sanna Marin

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen

Laki

rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain (147/2015) 1 §:n 3 momentti sekä 2, 3 ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 ja 5 § laissa 756/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmä

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmä

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999). Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

2 §

2 §

Rekisteri energiatodistusten laatijoista

Rekisteri energiatodistusten laatijoista

Rekisteriin energiatodistusten laatijoista saadaan tallentaa:

1) energiatodistuksen laatijan nimi, henkilötunnus, postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminta-alue, toiminnan sähköpostiosoite ja internetosoite sekä yrityksen nimi;

2) tieto pätevyyden vaativuustasosta ja pätevyyden voimassaoloaika.

Energiatodistuksen laatijan merkitseminen rekisteriin edellyttää sitä, että rekisteröitävä antaa suostumuksensa siihen, että hänen nimensä, pätevyytensä ja sen voimassaoloaika

Rekisteriin energiatodistusten laatijoista saadaan tallentaa:

1) energiatodistuksen laatijan nimi, henkilötunnus, postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminta-alue, toiminnan sähköpostiosoite ja internetosoite, yrityksen nimi sekä laskutuksessa tarvittavat tiedot;

2) tieto pätevyyden vaativuustasosta ja pätevyyden voimassaoloaika.

Energiatodistuksen laatijan merkitseminen rekisteriin edellyttää sitä, että rekisteröitävä antaa suostumuksensa siihen, että hänen nimensä, pätevyytensä ja sen voimassaoloaika

Voimassa oleva laki

sekä hänen ilmoittamansa toiminta-alue saadaan pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla. Rekisteröitävä voi pyytää myös ilmoittamansa *puhelinumeron*, postiosoitteen, sähköpostiosoitteen, toiminnan internetosoitteen ja yrityksen nimen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu pätevyuden toteaja ilmoittaa rekisteröintiä pyytäneiden ja suostumuksensa tietojen saatavilla pitoon antaneiden rekisteritiedot *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle teknisen käyttöyhteyden avulla*, kun henkilön pätevyys on todettu tai uusittu.

Rekisteriin merkittyjen on ilmoitettava rekisteriin ilmoittamiensa tietojen muutoksista viipymättä rekisterinpitäjälle.

3 §

Energiatodistusrekisteri

Energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa:
1) energiatodistuksen kohteena olevan rakennuksen tai rakennuksen osan nimi, osoite, *rakennustunnus*, energiatodistuksen laatija, laatimispäivä, yrityksen nimi ja todistustunnus;

2) rakennuksen energiatehokkuutta kuvaava tunnus, rakennuksen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (*E-luku*) ja toimenpiteet energiatehokkuuden parantamiseksi säästövaikutuksineen;

Ehdotus

sekä hänen ilmoittamansa toiminta-alue saadaan pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla. *Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti.* Rekisteröitävä voi pyytää myös ilmoittamansa postiosoitteen, sähköpostiosoitteen, *puhelinumeron*, toiminnan *sähköpostiosoitteen* ja internetosoitteen sekä yrityksen nimen pitämistä yleisessä tietoverkossa saatavilla. *Laatijan antamasta suostumuksesta on myös käytävä ilmi, että laatijan ilmoittamat tiedot julkaistaan 5 §:ssä tarkoitettussa julkisessa tietopalvelussa.*

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu pätevyuden toteaja tallentaa rekisteröintiä pyytäneiden ja suostumuksensa tietojen saatavilla pitoon antaneiden rekisteritiedot *energiatodistustietojärjestelmään*, kun henkilön pätevyys on todettu tai uusittu. *Laatija voi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista energiatodistusten laatijarekisteristä ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle.*

Rekisteriin merkittyjen on ilmoitettava rekisteriin ilmoittamiensa tietojen muutoksista viipymättä rekisterinpitäjälle.

3 §

Energiatodistusrekisteri

Energiatodistusrekisteriin saadaan tallentaa:
1) energiatodistuksen kohteena olevan rakennuksen tai rakennuksen osan nimi, osoite, *pysyvä* rakennustunnus, energiatodistuksen laatija, laatimispäivä, *todistuksen laatimisvaihe*, *havainnointikäynnin päivämäärä*, yrityksen nimi ja todistustunnus;

2) rakennuksen energiatehokkuutta kuvaava tunnus, rakennuksen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (*E-luku*), *uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso*, toimenpiteet energiatehokkuuden parantamiseksi säästövaikutuksineen, ja *tieto siitä, onko todistus laadittu rakennukselle tai rakennuksen osalle, jossa viranomainen tai laitos tarjoaa julkisia palveluja yleisön käyntien kohteena olevissa tiloissa (julkinen rakennus)*;

Voimassa oleva laki

3) rakennuksen energiatodistuksesta annettussa laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määritellyt muut energiatodistuksessa ilmoitettavat tekniset tiedot.

Energiatodistuksen laatija tallentaa tiedot energiatodistusrekisteriin *teknisen käyttöyhteyden avulla*. Todistus saa todistustunnuksen ja rakennuksen energiatehokkuutta kuvaavan tunnuksen rekisteriin tallennettujen tietojen perusteella.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 17 §:ssä tarkoitetulla kevennetyllä energiatodistusmenettelyllä tehtävän todistuksen tietoja ei tallenneta rekisteriin.

5 §

Julkinen tietopalvelu

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla energiatodistusten laatijoita koskevaan rekisteriin merkittävät tiedot laatijan nimestä, pätevyyden tasosta ja voimassaoloajasta sekä toiminta-alueesta (*julkinen tietopalvelu*). Henkilötunnusta ei saa pitää saatavilla. Rekisterissä oleva postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan internet-osoite sekä yrityksen nimi saadaan pitää saatavilla energiatodistuksen laatijan pyynnöstä. *Tiedot tulee poistaa julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun on saatu tieto laatijan kuolemasta.*

Julkisessa tietopalvelussa saa olla energiatodistusrekisteriin merkittävät tiedot, ei kuitenkaan yhden tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennukselle tehtyyn energiatodistukseen liittyviä tietoja. Saatavilla saadaan pitää seuraavia tietoja:

1) rakennuksen nimi, osoite, valmistumisvuosi, käyttötarkoitukseluokka ja energiatehokkuusluokka;

Ehdotus

3) rakennuksen energiatodistuksesta annettussa laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määritellyt muut energiatodistuksessa ilmoitettavat tekniset tiedot.

Energiatodistuksen laatija tallentaa tiedot *energiatodistusrekisteriin*. Todistus saa todistustunnuksen ja rakennuksen energiatehokkuutta kuvaavan tunnuksen rekisteriin tallennettujen tietojen perusteella.

Rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 17 §:ssä tarkoitetulla kevennetyllä energiatodistusmenettelyllä tehtävän todistuksen tietoja ei tallenneta rekisteriin.

5 §

Julkinen tietopalvelu

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus pitää yleisessä tietoverkossa saatavilla energiatodistusten laatijoita koskevaan rekisteriin merkittävät tiedot laatijan nimestä, pätevyyden tasosta ja voimassaoloajasta sekä toiminta-alueesta (*julkinen tietopalvelu*). Henkilötunnusta ei saa pitää saatavilla. Rekisterissä oleva postiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, toiminnan *sähköpostiosoite* ja internet-osoite sekä yrityksen nimi saadaan pitää saatavilla energiatodistuksen laatijan pyynnöstä. *Laatija voi milloin tahansa pyytää tietojensa poistamista julkisesta tietopalvelusta ilmoittamalla siitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle.*

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea energiatodistuksen laatijoista yksittäisenä hakuna käyttäen hakuperusteena laatijan nimeä tai maakuntaa, kuntaa, postinumeroa tai -toimipaikkaa.

Julkisessa tietopalvelussa saa olla energiatodistusrekisteriin merkittävät tiedot, ei kuitenkaan yhden tai kaksi huoneistoa käsittävälle asuinrakennukselle tehtyyn energiatodistukseen liittyviä tietoja. Saatavilla saadaan pitää seuraavia tietoja:

1) rakennuksen nimi, osoite, *pysyvä rakennustunnus*, valmistumisvuosi, käyttötarkoitukseluokka ja energiatehokkuusluokka, *E-luku ja uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso*;

HE 108/2021 vp

Voimassa oleva laki

2) todistustunnus, *todistuksen laatija*, todistuksen laatimispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä;

3) lämmitetty nettoala, lämmitysjärjestelmän kuvaus, ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus, *E-luku* ja vakioituun käyttöön perustuva laskennallinen ostoenergiankulutus energiamuodoittain ja käytetty energiamuodon kerroin;

4) energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet.

Ehdotus

2) todistustunnus, *todistuksen laatimisasihe, havainnointikäynnin päivämäärä*, todistuksen laatimispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä;

3) lämmitetty nettoala, lämmitysjärjestelmän kuvaus, ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus, vakioituun käyttöön perustuva laskennallinen ostoenergiankulutus energiamuodoittain ja käytetty energiamuodon kerroin;

4) energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .